

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa Z. G.
przeciwko T. Spółce Akcyjnej w W.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 stycznia 2015 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 10 stycznia 2014 r., sygn. akt XXI Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy w W. wyrokiem z dnia 10 stycznia 2014 r. oddalił apelację wniesioną przez powoda Z. G. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 6 lutego 2013 r., oddalającego powództwo o przywrócenie do pracy.

Powód Z. G. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 18^{3a} k.p.

W ocenie skarżącego, przyjęcie niniejszej skargi do rozpoznania jest uzasadnione przede wszystkim tym, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w W. został oparty na bezrefleksyjnym przyjęciu, iż zwalnianie pracowników w oparciu o kryterium samego, szkolnego poziomu wykształcenia, nie może być przejawem

dyskryminacji. Argumentacja zastosowana w skardze kasacyjnej pokazuje, że tak nie jest - zarówno na przykładach hipotetycznych, jak i konkretnych - dotyczących niniejszej sprawy. Dodatkowo, poruszone zagadnienie poziomu wykształcenia jako kryterium do zwolnienia pracownika jest istotnym zagadnieniem prawnym, nieporuszonym do tej pory w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Z uwagi na powyższe przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania ma swoje podstawy w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Należy też przypomnieć, że skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez

potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437), jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963r, II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi do rozpoznania w oczywisty sposób nie spełnia tak określonych kryteriów. Podając, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, skarżący poprzestaje bowiem na stwierdzeniu, że „zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w W. został oparty na bezrefleksyjnym przyjęciu, iż zwalnianie pracowników w oparciu o kryterium samego, szkolnego poziomu wykształcenia, nie może być przejawem dyskryminacji.” Jego wnioskowi nie towarzyszy więc jakikolwiek wywód prawniczy, który wskazywałby na kwalifikowaną postać naruszenia przez Sąd drugiej instancji konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego. Wniosek ten nie wskazuje też, na czym polegają poważne wątpliwości w stosowaniu przepisów, których wykładnia miałyby zostać dokonana przez Sąd Najwyższy oraz nie zawiera żadnych argumentów,

które przemawiałyby za możliwością dokonywania w odniesieniu do nich różnych ocen prawnych, a także nie przedstawia własnej propozycji interpretacyjnej.

Skarżący pisze co prawda, że „argumentacja zastosowana w skardze kasacyjnej pokazuje, że tak nie jest - zarówno na przykładach hipotetycznych, jak i konkretnych - dotyczących niniejszej sprawy”. Wypada jednak dodać, że ramach oceny, czy skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, nie jest rzeczą Sądu Najwyższego doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych argumentacji mającej wykazać istnienie przesłanek przysądu, zwłaszcza że na tym etapie postępowania podstawy kasacyjne nie podlegają jeszcze badaniu (por. spośród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2010 r., II UK 274/09, LEX nr 585794). Wynika to stąd, że na tym etapie przedmiotem badania dokonywanego przez Sąd Najwyższy jest jedynie to, czy wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej wskazuje i wykazuje choć jedną z podstaw (przesłanek) przysądu wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Natomiast podstawy kasacyjne stanowią odrębny od przesłanek przysądu element skargi, w związku z czym nie zastępują one (ani ich uzasadnienie) i nie mogą zastąpić przesłanek przysądu. Innymi słowy podstawy kasacyjne podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W przypadku występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno z kolei zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca

2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Tymczasem uzasadnienie wniosku o przyjęcie przedmiotowej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera jakiegokolwiek argumentacji prawnej, której konsekwencją byłoby sformułowane w tym wniosku pytanie, nazwane przez skarżącego zagadnieniem prawnym. Trudno bowiem uznać za taką argumentację stwierdzenie, że „dodatkowo, poruszone zagadnienie poziomu wykształcenia jako kryterium do zwolnienia pracownika jest istotnym zagadnieniem prawnym, nie poruszonym do tej pory w orzecznictwie Sądu Najwyższego”.

Sformułowane przez ubezpieczonego we wniosku o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania „zagadnienie prawne” nie spełnia wyżej wskazanych kryteriów również z tej przyczyny, iż skarżący, wskazując na przesłankę występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego nie odnosi jej do żadnych przepisów prawa materialnego lub procesowego. Tym samym nie podejmuje w ogóle próby wykazania, że sformułowane przez niego wątpliwości, będące w istocie próbą uzyskania oceny zasadności zarzutów kasacyjnych, stanowią istotne zagadnienie prawne wymagające zaangażowania Sądu

Najwyższego. Jeszcze raz przypomnieć natomiast wypada, że zagadnienie prawne jest to zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma bowiem podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC z 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158 oraz z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 7-8, poz. 51). Niewystarczające jest więc samo sformułowanie zagadnienia prawnego, bez przedstawienia jurydycznej argumentacji służącej wykazaniu, że zagadnienie to rzeczywiście występuje i wymaga wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, Lex nr 393883 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010 r., II UK 311/09, LEX nr 604212).

Sąd Najwyższy stoi ponadto na stanowisku, że wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wewnętrznie sprzeczny. Jeśli bowiem zważyć, że zarówno wskazywana w tym wniosku oczywista zasadność skargi, jak i podnoszone występowanie zagadnienia prawnego odnoszą się do tego samego problemu: poziomu wykształcenia, to zapatrywania te wzajemnie wykluczają się. Nie można było bowiem równocześnie twierdzić, że rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym wyroku jest efektem oczywistego naruszenia przepisów rozumianego jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji, oraz choćby sugerować, iż przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy bądź prawo to wymaga wykładni, której potrzeba występuje wszak tylko

wtedy, gdy stosowanie konkretnych przepisów budzi poważne wątpliwości bądź wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.